

DŽIDU KRIŠNAMURTI

ŠTA RADITE SA SVOJIM
ŽIVOTOM?

Preveo s engleskog: Nikola Matić

KONTRAST
Beograd, 2023.

Dž. Krišnamurti je podučavao mlade ljude širom sveta i osnovao škole u Kaliforniji, Engleskoj i Indiji. „Kada je neko mlad”, rekao je, „mora biti revolucionaran, ne samo pobunjen... biti psihološki revolucionaran znači neprihvatanje bilo kakvog šablona.”

Jedan od najvećih mislilaca našeg doba.

Dalaj Lama

Jedan od pet svetaca XX veka.

Magazin Tajm

U mom životu, Krišnamurti je imao dubok uticaj i pomogao mi je da se lično probijem kroz samonametnuta ograničenja sopstvene slobode.

dr Dipak Čopra

Čini mi se da je smisao Krišnamurtija u našem dobu da čovek mora da misli svojom glavom i da ne dozvoli da ga zavode spoljni religiozni i duhovni autoriteti.

Van Morison, muzičar

Slušati ga ili čitati njegove misli znači sa zapanjujućom jutarnjom svežinom suočiti se sa sobom i svetom.

En Maro Lindberg, pesnikinja, spisateljica

Bilo je to kao slušati Budine rasprave, takva moć, takav urođen autoritet.

Oldus Haksli

SADRŽAJ

PREDGOVOR	11
UVOD	13

PRVI DEO: *Vaše sopstvo i vaš život*

1. Šta ste vi?	17
2. Šta želite?	25
3. Misao, mislilac i zatvor sopstva	32
4. Uvid, inteligencija i revolucija u vašem životu	39
5. Beg; zabava; zadovoljstvo	46
6. Zašto bi trebalo da se promenimo?	53
7. Šta je svrha života?	56

DRUGI DEO: *Samospoznaja: ključ slobode*

1. Strah	65
2. Bes i nasilje	73
3. Dosada i zainteresovanost	81
4. Samosažaljenje; tuga; patnja	86
5. Ljubomora; posesivnost; zavist	92
6. Želja i žudnja	100
7. Samopoštovanje; uspeh i neuspeh	106
8. Usamljenost; depresija; konfuzija	113
9. Samookončanje	123

TREĆI DEO: *Obrazovanje, posao i novac*

1. Šta je obrazovanje?	131
2. Poređenje i nadmetanje ili saradnja?	137
3. Posao: Kako da odlučite?	142
4. Šta je osnova za ispravno delanje?	150

ČETVRTI DEO: *Odnosi*

1. Šta je odnos?	159
2. Ljubav; želja; seks; zavisnost	166
3. Porodica i društvo: odnos ili isključenost?	170
4. Priroda i Zemlja	174
5. Brak: ljubav i seks	177
6. Strast	189
7. Istina; Bog; smrt	192
8. Meditacija je pažnja	200

POGOVOR	209
----------------	-----

INDEKS POJMOVA	226
-----------------------	-----

Predgovor

Džidu Krišnamurti (1895–1986) je bio dete roditelja Indijaca obrazovanih u Engleskoj i držao je besede širom sveta. Tvrdio je da ne pripada nijednoj kasti, nacionalnosti, niti religiji i nije bio vezan nijednom tradicijom.

Njegova učenja koja sadrže više od 20 miliona reči su objavljena u više od 75 knjiga, 700 audio-kaseta i 1200 video-kaseta. Do sada je prodato više od 4 miliona primeraka njegovih knjiga na 22 jezika. Uz Dalaj Lamu i Majku Terezu, Krišnamurtija je magazin Tajm proglasio jednim od pet svetaca XX veka.

Šezdeset pet godina je putovao svetom, govoreći spontano pred mnogobrojnom publikom, sve do kraja svog života – do devedeset prve godine. Odbacivanje svakog duhovnog i psihološkog autoriteta, uključujući i njegov sopstveni, jeste osnovna tema. On je rekao da čovek mora da oslobodi sebe od straha, kondicioniranja, autoriteta i dogme kroz samospoznaju. Sugerisao je da će to dovesti do uređenosti i stvarnih psiholoških promena. Nasilni svet prepun konflikata se ne može transformisati u život dobrote, ljubavi i saosećanja bilo kakvim političkim, društvenim i ekonomskim strategijama. Može se transformisati samo kroz mutaciju u pojedincima, do koje je došlo kroz njihove uvide, bez bilo kakvog gurua ili organizovane religije.

Ugled koji je Krišnamurti imao kao originalni filozof privlačio je i tradicionalne i netradicionalne mislioce i filozofe. Šefovi država, eminentni fizičari poput Dejvida Boma, istaknute vođe Ujedinjenih Nacija, psihijatri, psiholozi, verski poglavari i univerzitetski profesori vodili su dijaloge sa Krišnamurtijem. Učenici, učitelji, i milioni ljudi raznih životnih okolnosti, čitali su njegove knjige i dolazili da ga čuju kako govori. Premošćavao je nauku i religiju bez upotrebe žargona, tako da su i naučnici i laici mogli da razumeju njegove diskusije o vremenu, mislima, uvidima i smrti.

Osnovao je zadužbine u Sjedinjenim Američkim Državama, Indiji, Engleskoj, Kanadi, Španiji, sa definisanim ulogama zaštite njegovih učenja od izobličavanja kroz pogrešna tumačenja, kao i od distribucije njegovih dela bez autoriteta da interpretiraju ili deifikuju bilo učenja, bilo osobu.

Osnivanjem mnogih škola koje su otvorene u Indiji, Engleskoj i Sjedinjenim Državama, Krišnamurti je istakao zamisao da bi trebalo da obrazovanje stavlja akcenat na razumevanje uma i srca, a ne puke akademske i intelektualne veštine, i na veštine umetnosti i življenja, a ne samo tehnologije kojom se zarađuje za život.

Krišnamurti je rekao: „Škola je svakako mesto na kome se uči o sveukupnosti, o celini života. Akademska izvanrednost je apsolutno neophodna, ali škola uključuje mnogo više od toga. Ona je mesto gde i učitelj i oni koje on uči istražuju ne samo spoljni svet, svet znanja, već i svoja sopstvena razmišljanja, svoje ponašanje.“

Rekao je o svom radu: „Ne zahteva se, niti traži, bilo kakvo verovanje, nema sledbenika, nema kultova, nema nikakve vrste ubeđivanja, u bilo kom pravcu, i stoga se samo tada možemo susresti na istoj platformi, na istom tlu, na istom nivou. Tada možemo zajedno da opažamo izuzetne fenomene ljudskog postojanja.“

*Kišore Kaimar
Direktor Sahidari centra za učenje
Fondacija Krišnamurti, Indija*

Uvod

Način na koji se vi i ja odnosimo prema sopstvenim mozgovima, jedni prema drugima, prema svojim posedima, prema novcu, radu, seksu – ti neposredni odnosi stvaraju društvo. Naš odnos prema sebi samima i jednih prema drugima pomnožen sa sedam milijardi stvara svet. Skup svake naše predrasude, svih naših odvojenih usamljenosti, svake pohlepne ambicije, svake fizičke i emocionalne gladi, svakog besa i tuge u svakom od nas – mi smo svet.

Svet nije drugačiji od nas – svet smo mi. Tako da je jednostavno – ako se mi promenimo, svako od nas, menjamo svet. Ako se čak i jedno od nas promeni, to ima efekat talasanja. Dobrota je zarazna. U školi nas uče da slušamo svoje roditelje i učitelje. Tehnološki, to ima smisla. Ali hiljade generacija još nisu psihološki naučile kako da prestanu da pate i kako da prestanu da nanose patnju drugima. Psihološka evolucija nije išla u korak sa biološkom ili naučnom evolucijom. I dalje možemo od drugih da naučimo kako da zarađujemo za život; veštinu življenja, međutim, svako od nas mora sam da nauči.

Život nam svima nanosi bol, putem usamljenosti, konfuzije, osećaja neuspeha, oćajanja. Život boli od siromaštva, emocionalne bolesti, od nasilja na ulicama i u našim domovima. Uče nas mnogim stvarima, ali retko kako da se izborimo sa šokom životnog bola. Kao prvo, ne uče nas da nije život uzrok bola, već naše reakcije na to što nam se dešava. Naš strah, čiji je koren u pokušaju samozaštite, jeste ono što nam izaziva bol. Zaštititi telo je prirodno; ali, da li je prirodno zaštititi ono što se naziva našim „sopstvom“? Šta je to sopstvo koje je koren muka i psihološkog

bola koji osećamo kada pokušavamo da ga zaštitimo? Ako prosto pobegnute od mentalnog bola i konfuzije drogama, zabavom, seksom, radom, bolni problem je i dalje tu, uvećan iscrpljenošću i zavisnošću. Pažnja prema odlikama sopstva, razumevanje da su strah, želja i bes prirodni, ali da ne morate da ih ispoljavate, niti da imate sve što želite – taj uvid rastapa mentalne patnje, a ne dodaje ih. Mi moramo da naučimo da razumemo sopstvo kako bi razumeli da je ono izvor naših problema. Ne biti opsednut sobom, već obraćati pažnju na misli, osećanja, aktivnosti našeg sopstva, njegovu biološku i ličnu, rodnu i kulturnu kondicioniranost: to je meditacija. Ove besede i spisi su dela čoveka koji je živeo na isti način kao veliki autsajderi našeg društva: pobunjenik; lutajući pesnik; religijski filozof; ikonoklastični mudrac; pionirski naučnici i psiholozi; veliki putujući učitelji iz svih milenijuma. Šezdeset pet godina, Krišnamurti je govorio o psihološkoj slobodi svakome ko je hteo da sasluša njegovu poruku. Osnovao je škole za decu, tinejdžere i mlade, gde su oni mogli da izučavaju sve standardne predmete – ali, takođe, i sebe same. U školama, kao i u svim svojim besedama i spisima, on je isticao da nas neće osloboditi ratovi, bilo unutrašnji ili spoljašnji, već istina o nama samima. Nema puta, nema autoriteta, nema gurua koje bi sledili: u sebi imate sposobnost da saznate šta ste, šta radite sa svojim životom, svojim odnosima i svojim delima. Morate eksperimentisati sa onim što je rečeno u ovoj knjizi. Tuđa istina zvuči samo kao mišljenje dok je ne isprobate sami. Morate sami pogledati kroz mikroskop, ili će vam ostati samo prašina reči, a ne stvarno opažanje života.

Uglavnom nas uče šta da mislimo, ali ne i kako da mislimo. Učimo kako da pobegnemo od usamljenosti i mentalne patnje, ali ne kako da ih okončamo.

Svi odlomci u ovoj knjizi su uzeti iz Krišnamurtijevih spisa, njegovih snimljenih ili prenesenih dijaloga i javnih beseda. Oku-

šajte se u eksperimentu čitanja ove knjige i daljih izvora koji su navedeni na kraju i sami vidite šta će se desiti.

Poslednja napomena: K, kako je ovaj učitelj zvao sebe, često se izvinjavao ženama zato što je koristio reči „on”, „njega”, „njegovo”, „čovjek” u besedama i spisima. On je uključivao sva ljudska bića u svoja učenja.

Dejl Karlson
Urednik

PRVI DEO

Vaše sopstvo i vaš život

1

Šta ste vi?

- 1 -

Razumeti um

Meni se čini da je bez razumevanja načina na koji naši umovi funkcionišu nemoguće razumeti i rešiti veoma kompleksne probleme življenja. To razumevanje ne može doći kroz knjiško znanje. Um je, sam po sebi, prilično kompleksan problem. U samom procesu razumevanja sopstvenog uma, možda je moguće razumeti i prevazići krizu sa kojom se svako od nas suočava u životu.

- 2 -

Meni se čini da je veoma važno razumeti proces naših umova...

- 3 -

Šta je um?

Mi ne znamo procese sopstvenog uma – uma kakav jeste, ne kakav bi trebalo da bude, ili kakav bismo mi voleli da bude. Um je jedini instrument koji mi imamo, instrument sa kojim razmišljamo, delamo, u kome imamo svoje bivanje. Ako mi ne razumemo taj um u njegovom operisanju na način na koji funkcioniše u svakom od nas, bilo koji problem sa kojim se suočavamo će postati kompleksniji i destruktivniji. Tako da se meni čini da je razumevanje sopstvenog uma prva suštinska funkcija našeg obrazovanja.

Šta je naš um, vaš i moj? – ali ne prema... nekom drugom. Ako ne pratite moj opis uma, već zapravo, dok me slušate, posmatrate svoj um dok radi i izvršava, onda će nam možda biti unosno i vredno truda ulaziti u celo pitanje misli. Šta je naš um? On je rezultat, zar ne, klime, vekova tradicije, takozvane kulture, društvenih i ekonomskih uticaja, okruženja, ideja, dogmi koje nam društvo utiskuje kroz religiju, kroz takozvano znanje i površne informacije. Molim vas da opazite svoj sopstveni um, a ne da samo pratite opis koji vam ja dajem, jer opis ima jako malo značenja. Ako možete da posmatrate rad svog uma, onda ćemo možda uspeti da se izborimo sa problemima života koji nas se tiču i kako nas se tiču.

Um je podeljen na svesno i nesvesno. Ako nam se ne dopada da upotrebljavamo te dve reči, možemo da koristimo pojmove površinskog i skrivenog – površinski delovi uma i dublji slojevi uma. Celokupno svesno, kao i nesvesno; površinsko, kao i skriveno; sveukupni proces našeg razmišljanja (samo deo kog smo svesni, a onaj ostatak, koji je veći deo, njega nismo svesni) jeste ono što mi nazivamo svest. Ta svest je vreme, rezultat vekova čovekovog truda i nastojanja.

Mi smo od detinjstva terani da verujemo u određene ideje, kondicionirani smo dogmama, verovanjima, teorijama. Svako od nas je kondicioniran raznim uticajima i iz tog kondicioniranja, iz tih ograničenih svesnih i nesvesnih uticaja, niču naše misli i poprimaju oblik komunista, hindusa, muslimana, ili naučnika. Misao očigledno izniče iz pozadine sećanja, tradicije, i mi upoznajemo život uz tu pozadinu koja sadrži svesno, kao i nesvesno, površinske, kao i dublje slojeve uma. Život je uvek u pokretu, nikad statičan. Ali naši umovi su statični. Naši umovi su kondicionirani, zadržani, privezani za dogmu, verovanje, iskustvo, znanje. Sa tim privezanim umom, sa tim umom koji je toliko kondicioniran, toliko čvrsto zadržan u mestu, mi upoznajemo život, koji je u konstantnom kretanju. Život, sa svim svojim kompleksnim i brzomenjajućim problemima, nikada nije nepomičan i zahteva

novi pristup svakog dana, svakog minuta. Tako da, kada mi upoznajemo taj život, dolazi do konstantne borbe između uma koji je kondicioniran i statičan i života koji je u stalnom kretanju. To je ono što se dešava, zar ne?

Ne samo da postoji konflikt između života i kondicioniranog uma, već takav um, kada se susretne sa životom, stvara još problema. Mi stičemo površno znanje, nove načine da savladamo prirodu, nauku. Ali um koji je stekao znanje i dalje ostaje u kondicioniranom stanju, privezan za određeni oblik verovanja.

Dakle, naš problem nije kako da se suočimo sa životom, već kako naš um, sa svim svojim kondicioniranjem, sa svojom dogmom, verovanjima, može da se oslobodi? Samo je slobodan um onaj koji može da se susretne sa životom, ne um koji je privezan za bilo koji sistem, bilo koje verovanje, bilo koje posebno znanje. Prema tome, zar nije bitno, ako nećemo da stvaramo još problema, ako ćemo da okončamo muke i tugu, da razumemo funkcionisanje sopstvenih umova?

- 4 -

Šta je sopstvo?

Da li znamo na šta mislimo pod sopstvom? Ja pod time mislim na ideju, sećanje, zaključak, doživljaj, razne oblike namera koje je moguće, ili nije moguće imenovati, svesna nastojanja da se bude, ili ne bude, nagomilano sećanje nesvesnog, rase, grupe, pojedinca, klana, mislim na celokupnost svega toga, bilo da je to projektovano ka spolja u postupcima, ili projektovano duhovno kao vrlina; stremljenje ka svemu tome je sopstvo. U nje ga je uključeno nadmetanje, želja za bivanjem. Ceo proces toga je sopstvo i mi zapravo znamo kada smo suočeni sa njime i da je ono zla stvar. Ja namerno koristim reč „zla”, jer je sopstvo razdeljujuće, sopstvo je samozagrađujuće: njegove aktivnosti, ma

koliko plemenite, odvajaju i izoluju. Mi sve to znamo. Mi takođe znamo za one izuzetne trenutke kada sopstvo nije tu, u kojima nemamo osećaj težnje, truda, napora i koji se dogode kada je tu ljubav.

- 5 -

Samospoznaja je proces

Dakle, da bismo razumeli bezbrojne probleme koje svako od nas ima, zar nije od suštinske važnosti da bude samospoznaje? I to je jedna od najtežih stvari, samosvest – što ne znači izolaciju, povlačenje. Očito je od suštinske važnosti spoznavati sebe; ali, ta spoznaja ne implicira povlačenje iz odnosa. I sigurno bi bila greška misliti da neko može spoznati sebe kroz izolaciju, kroz isključivanje, time što odlazi kod nekog psihologa, sveštenika ili da neko može naučiti samospoznaji kroz knjige. Samospoznaja je očigledno proces, ne cilj sam po sebi, i da bi neko sebe spoznao, on mora biti svestan sebe u delanju, tj. u odnosu. Otkrivete sebe ne u izolaciji, ne u povlačenju, već u odnosima – u odnosu sa društvom, vašom ženom, vašim mužem, vašim bratom, u odnosu sa čovekom; ali da biste otkrili kako vi odgovarate, koje su vaše reakcije, to zahteva izuzetnu umnu budnost, oštrinu opažanja.

- 6 -

Šta ste vi, to je svet

Koji je odnos između vas i patnji, konfuzije, u vama i oko vas? Svakako ta konfuzija, te patnje nisu nastale same od sebe. Vi i ja smo ih stvorili, a ne kapitalističko, niti komunističko, niti fašističko društvo, već smo ih vi i ja stvorili u svojim odnosima, jedni sa drugima. Ono što ste vi iznutra, projektovano je ka spolja, na

svet; ono što jeste, što mislite i osećate, ono što radite u svojoj svakodnevnoj egzistenciji, projektovano je ka spolja i to sačinjava svet. Ako iznutra patimo, ako smo haotični i zbunjeni, to projekcijom postaje svet, to postaje društvo, jer je odnos između vas i mene, između mene i drugog: društvo, društvo je proizvod naših odnosa, i ako su naši odnosi zbunjeni, egocentrični, uski, ograničeni, nacionalni, mi to projektujemo i unosimo kaos u svet.

Šta ste vi, to je svet. Tako da, vaš problem je problem sveta. Ovo je, svakako, jednostavna i osnovna činjenica, zar ne? Čini se da mi u našim odnosima sa pojedincem ili sa mnoštvom uvek nekako previdimo tu poentu. Mi želimo da dovedemo do promene kroz sistem, ili do revolucije u idejama ili vrednostima zasnovanim na sistemu, zaboravljajući da smo vi i ja oni koji stvaramo društvo, koji unose konfuziju ili uređenost načinom na koji živimo. Dakle, moramo početi izblizu, to jest, moramo se baviti svojim svakodnevnim postojanjem, svojim svakodnevnim mislima, osećanjima i postupcima, koji se razotkrivaju kroz način na koji zarađujemo za život i kroz naš odnos sa idejama i verovanjima.

- 7 -

Borba koju vodite je ljudska borba

Totalna, obogaćujuća revolucija se ne može odigrati osim ako vi i ja ne razumemo sebe kao sveukupan proces. Vi i ja nismo izolovani pojedinci, već smo rezultat celokupne ljudske životne borbe, sa svim njenim iluzijama, prividima, nastojanjima, neznanjem, gnevom, konfliktom i patnjom. Niko ne može početi da menja stanje sveta, a da ne razume sebe. Ako to uvidite, u vama se odmah odigrava potpuna revolucija, zar ne? Onda nije neophodan nikakav guru, jer se spoznaja sebe odvija od trenutka do trenutka, ona nije gomilanje glasina, niti je sadržana u poukama religij-

skih učitelja. Zato što vi od trenutka do trenutka otkrivete sebe u odnosu sa drugim; odnos ima potpuno drugačije značenje. Odnos je onda otkrovenje, stalni proces otkrivanja samog sebe i iz tog samootkrića proističe delanje.

Tako da, do samospoznaje se može doći samo kroz odnose, ne kroz izolaciju. Odnos je postupak, delanje, a samospoznaja je rezultat svesti koja dela.

- 8 -

Preobrazite sebe i preobrazite svet

Do preobražaja sveta se dolazi preobražajem sebe, jer je sopstvo proizvod, deo sveukupnog procesa ljudskog postojanja. Samospoznaja je od suštinske važnosti da biste preobrazili sebe; ako ne znate šta ste, nema osnove za pravu misao, a bez samospoznaje ne može biti transformacije.

- 9 -

Zašto se sada menjati?

Ne postoji suštinska razlika između mladih i starih, jer su i jedni i drugi robovi svojih želja i svojih užitaka. Zrelost nije stvar godina; ona dolazi sa razumevanjem. Strastveni duh istraživanja se možda lakše javlja u mladima, jer je starije život smlatio, konflikti su ih iznurili i očekuje ih smrt u različitim oblicima. To ne znači da oni nisu sposobni da sebe svrsishodno istražuju, već samo da je to za njih teže. Mnogi odrasli su nezreli i detinjasti i to doprinosi konfuziji i patnji u svetu. Stariji ljudi su odgovorni za preovlađujuću moralnu i ekonomsku krizu; jedna od naših nesretnih slabosti jeste da želimo da neko dugi dela umesto nas i da promeni tok naših života. Mi čekamo druge da se pobune i izgrade svet iznova,

a mi ostajemo neaktivni sve dok se ne uverimo u ishod. Sigurnost i uspeh su ono što većina nas juri, a um koji traži sigurnost, koji žudi za uspehom, nije inteligentan i stoga je nesposoban za integrisano delanje. Do integrisanog delanja može doći samo ako smo svesni sopstvene kondicioniranosti, rasnih, nacionalnih i religijskih predrasuda, to jest, jedino ako shvatimo da su maniri sopstva uvek separadni.

Život je bunar dubokih voda. Do njega se može doći sa malim kofama i izvući samo malo vode, ili se može doći sa velikim sudovima i izvući izdašno vode, koja će okrepiti i dati snagu. Dok je čovek mlad, vreme je da istražuje sebe, da eksperimentiše sa svime. Trebalo bi da škola pomogne mladim ljudima da otkriju svoja zvanja i odgovornosti, ne da prosto pretrpava njihove umove činjenicama i tehničkim znanjem. Trebalo bi da ona bude tlo na kome mogu da rastu bez straha, srećno i integralno.

- 10 -

Mišljenje ne može da reši problem sopstva

Što mi više razmišljamo o problemu, što ga više istražujemo, analiziramo i diskutujemo o njemu, to on postaje kompleksniji. Prema tome, da li je moguće problem sagledati sveobuhvatno, celovito? Kako se to može omogućiti? Jer je to, meni se čini, naša najveća poteškoća. Naši problemi se množe – postoji neposredna opasnost od rata, postoje razne vrste poremećaja u našim odnosima – ali kako možemo sve to da razumemo sveobuhvatno, celovito? Očigledno je da se to može rešiti samo kada možemo na njega da gledamo kao na celinu – ne u odeljcima, ne podeljeno. Kada je to moguće? Sigurno je jedino moguće kada proces razmišljanja – koji svoj izvor ima u „ja”, u sopstvu, u pozadini tradicije, kondicioniranosti, predrasuda, nade, očaja – dođe do kraja. Možemo li mi da razumemo to sopstvo ne tako što ćemo

analizirati, već tako što ćemo videti stvar onakvom kakva jeste, što ćemo biti svesni nje kao činjenice, a ne kao teorije, ne tražeći da rastočimo sebe kako bismo postigli rezultat, već videći aktivnost sopstva, onog „ja”, koje stalno dela? Možemo li mi da ga gledamo, a da ne činimo nikakve kretnje kako bismo ga uništili ili podstakli? To je problem, zar nije? Ako je, u svakom od nas, centar „ja” nepostojeći, ako nema njegove želje za moći, statusom, autoritetom, produženjem, samoočuvanjem, sigurno će našim problemima doći kraj!

Sopstvo je problem koji mišljenje ne može da reši. Mora postojati svest koja nije mišljenje. Biti svestan, bez osude ili opravdavanja, aktivnosti sopstva – samo biti svestan – dovoljno je. Ako ste svesni da biste otkrili način na koji ćete rešiti problem, na koji ćete ga transformisati, na koji ćete proizvesti rezultat, onda je to i dalje u polju sopstva, polju „ja”. Dokle god tražimo rezultat, bilo kroz analizu, kroz svesnost, kroz konstantno ispitivanje svake misli, mi smo i dalje u polju misli, koje je u polju „ja”, polju ega, ili kako god vam je drago.

Dokle god postoji aktivnost uma, sigurno ne može biti ljubavi. Kada bude ljubavi, nećemo imati društvene probleme.